

Politické placebo po x-té

25.března 2005 Ivan Langer

Grossova skomírající vláda předložila do parlamentu zákon o celostátním referendu. Předložila jej ve chvíli, kdy vrcholí její vnitřní krize. Snaží se tak vzbudit pocit, že je pořád ještě schopná shodnout se na zásadních návrzích.

Anebo je to spíše další díl nekonečného seriálu odvádění pozornosti od skutečně důležitých problémů? Kdykoli se současné vládní strany ocitly v situaci, kdy bylo potřeba odpoutat zájem médií a veřejnosti od vlastních vnitřních potíží, přišly s podobnými „bohulibými“ návrhy. Ty povětšinou mířily k tzv. rozšíření demokracie, účasti lidu na politických rozhodnutích, omezení moci politických stran apod. Zabíjely tak hned tři mouchy jednou ranou. Soustředily pozornost na jiné téma, než jim bylo právě milé, udělaly politické téma z věci, která sice nebyla nijak zvláště důležitá, ale za to dobře skryla vlastní politickou bezradnost a programovou vyprahlost. A konečně při volbě vhodného tématu našly spojence v řadách notorických bojovníků za lepší demokracii, ochotně označujících všechny odpůrce návrhu za nepřátele lidu.

KDU-ČSL a US-DEU se například návrhem na přímou volbu prezidenta pokoušely odvést pozornost od rozpadajícího se projektu tzv. čtyřkoalice. Jinak je s výjimkou ohromného apetitu k moci mnoho nespojovalo. Všechny tři vládní strany obdobného triku použily při zdůvodňování podpisu koaliční smlouvy. Jako svorník nesourodé vlády posloužilo jejich „evropanství“. Škoda, že svými praktickými kroky (např. růstem zadlužování, přejímáním evropštějších norem, než jsou ty skutečně evropské, nebo pomalou přípravou na čerpání eurofondů) doteď ohrožují opravdu úspěšné přistoupení k Evropské unii.

Dnes nás Grossova vláda přesvědčuje, že je v zájmu občanů vypisovat referenda nikoli jen v případě přenášení části naší suverenity na mezinárodní instituce, nýbrž i „o zásadních věcech vnitřní nebo zahraniční politiky státu“ (čl. 1). Tedy kdykoli, protože kterou věc je možné označit za nezásadní. Je na místě ptát se, komu to pomůže a co to vyřeší. Odpovědi jsou nasnadě. Pomůže to (možná?) ČSSD povstat z mrtvých a vyřeší to (možná?) na chvíli problém majetkových poměrů premiérový rodiny. Připomíná to úlohu placebo v medicíně. Placebo je něco, co vypadá jako lék, jmenuje se jako lék, ale přitom nemá žádné farmakologické schopnosti. Placebo ale na rozdíl od vládního návrhu mnoha pacientům pomohlo, neboť uvěřili, že je uzdraví.

Jediný, kdo je totiž dnes schopen takovému politickému placebo uvěřit, jsou sami sociální demokraté. Dobře jim tak!